

NAUJŲ PASLAUGŲ INTEGRAVIMO GALIMYBĖS Į SENIAU SUKURTAS IR NAUJAI KURIAMAS MUZIEJŲ INTERNETO SVETAINES

Ernestas ADOMAITIS

Internetas vis labiau tampa kasdieniu gyvenimo įrankiu, kuris šiame informacijos amžiuje po truputį keičia ir papildo mums tokias įprastas informavimo priemones kaip televizija ar spauda. Nemažai paslaugų perkeliama į pasaulinį tinklą (elektroninės parduotuvės, elektroninė bankininkystė). Tiek privatus sektorius, tiek valstybinės ir nepelno organizacijos turi savas interneto svetaines, kuriose skelbia informaciją apie naujus įvykius bei produktus. Šioje srityje neatsilieka ir užsienio šalių bei Lietuvos muziejai. Kuriamos įvairios virtualios parodos, skelbiama apie naujai atsidariusias ar vykstančias parodas, renginius. Tam pasitelkiama net tokia interneto technologijų gigantė kaip „Google“. Taip sukuriama galimybė nepriklausomai nuo to, kokiame esi pasaulio krašte, susipažinti su žymiausiais muziejais ir pamatyti jų ekspozicijas. Naujos technologijos vis labiau braunasi į mūsų gyvenimą. Internetas tapo svarbia informacijos sklaidos priemone, kurios galimybėmis naudojasi ir muziejai, pristatydami visuomenei savo veiklą.

Jei teisingai naudojiesi internetu, jis tau gali tarnauti ir kaip švietimo priemonė, padėti garsinti Lietuvą pasaulyje. Tinkamai pateikta informacija galima sudominti ne tik tradicinius tokios informacijos naudotojus. Internetas atveria labai daug galimy-

bių muziejams parodyti visuomenei savo sukauptus lobius. Lietuva turi ilgą ir spalvingą istoriją, muziejuose ir kitose atminties institucijoje saugoma daugybė įdomių, vertingų eksponatų. Jei nori juos pristatyti pasauliui, nepasinaudoti dabartinėmis interneto teikiamomis galimybėmis būtų tiesiog netoliaregiška.

Vienas iš populiariausių informacijos pateikimo būdų yra virtualios parodos. Poreikį jas kurti turi beveik visi muziejai. Iki šiol Lietuvoje tokios parodos dažniausiai kuriamos kaip paprastos nuotraukų galerijos, kai yra galimybė pateikiamus paveikslus šiek tiek ekrane padidinti. Kaip sukurti virtualią parodą ir kas bus joje rodoma, prieš imantis šio darbo turi nuspręsti muziejaus vadovai ar kiti kompetentingi specialistai. Virtualios parodos jau daug metų – vienas iš būdų įtaigiai pristatyti muziejų ir jame sukauptas vertybes.

Dar vienas patogus informacijos pateikimo būdas – kurti ir interneto leidiniuose skelbti 3D vaizdus, kurie puikiai tinka eksponatams peržiūrėti ir pristatyti. Šis vaizdavimo būdas yra pakankamai naujas, todėl Lietuvos muziejuose saugomų eksponatų 3D vaizdų kol kas internete nedaug. Tokiems vaizdams paruošti reikia papildomos programinės įrangos ir finansinių, intelektualinių bei fizinių resursų. Visa tai atsiperka, nes 3D vaizdai labai pagyvina interneto svetaines, atkreipia lankytojų dėmesį ir gražiai reprezentuoja muziejų.

Interneto leidinio vienas iš pagrindinių tikslų – ne tik informuoti lankytojus, bet ir palaikyti nuolatinį ryšį su naudotojais. Svetainėse įdiegta pateikiamos informacijos (tiek tekstų, tiek ir vaizdų, vaizdo, garso įrašų) komentavimo galimybė, klausimų-atsakymų sistema yra šiandien labai populiarūs, be jos sunku jau įsivaizduoti ne tik naujai kuriamą, bet ir seniai veikiančią interneto svetainę.

Praktika rodo, kad su kiekvienu papildomu interneto svetainių funkcionalumu atsiranda ir kai kurios seniau sukurtoms svetainėms nebūdingos problemos, pavyzdžiui, nepageidaujamos žinutės ar brukalai (šiukšlės). Nepaisant to, laikas diktuoja iššūkius ir juos muziejai turėtų priimti, o iškilančias problemas spręsti tam panaudodami naujausių informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Tyrimai rodo, kad didelė Lietuvos muziejų interneto svetainių dalis vis dar yra retai atnaujinama, turi neaiškią, painią struktūrą. Blogiausiai atnaujinama dalis rajonų savivaldybių muziejų interneto leidinių. Juose retai kada gali rasti informacijos paieškos sistemų, o jei ir yra, tai tinkamai neveikia. Visa tai komplikuoja informacijos paiešką leidinyje. Kai šiandieninis informacijos naudotojas susiduria su tokiu faktu, jis ilgai negalvodamas pereina į kitą leidinį, taigi svetainė, kuri teikia mažiau paslaugų, negu tai priimta įprastuose interneto leidiniuose, arba jei tos paslaugos teikiamos nekokybiškai, yra pasmerktos tik vegetuoti – jos yra nepatrauklios, todėl retai lankomos.

Dar viena didelė problema, su kuria susiduria nemažai muziejų, – pasenęs dizainas. Yra interneto leidinių, kurių dizainas nesikeičia 10 ir daugiau metų, o jei ir keičiasi, tai neatitinka šiandien visuotinai priimtų standartų.

Nemaža dalis muziejų interneto svetainių nenaudoja turinio valdymo sistemų – tokių leidinių turinys yra tvarkomas paprastais tekstiniais redaktorais. Ne visi muziejai dar naudoja ir elektronines duomenų bazines. Šiuo atveju kenčia puslapius prižiūrintis ir tvarkantis personalas, nes tokių leidinių informacijos atnaujinimas, tvarkymas reikalauja papildomo laiko ir darbo sąnaudų.

Ne kiekvienas muziejus gali investuoti pakankamai pinigų interneto svetainei sukurti. Tam, kad internete galėtume paskelbti didelį ir funkcionalų muziejaus skaitmeninį leidinį, turintį unikalų dizainą, gerą turinį ir nepriekaištingai veikiančią, naudotojui daug paslaugų teikiančią turinio valdymo sistemą, gali prireikti nemažų investicijų. Kaina priklauso nuo siekiamo funkcionalumo, dizaino ir turiniui sukurti reikalingo darbo apimčių bei specialistų, kurie teikia paslaugas, kvalifikacijos bei darbo įkainių. Kuo didesnis funkcionalumas ir unikalesnis dizainas, tuo kaina didesnė. Jei biudžetas mažas, galime naudoti nemokamas atviro kodo turinio valdymo sistemas, tokias kaip „WordPress“ ar „Joomla“. Įvairių *javascript* bibliotekų naudojimas (*jQuery*, *prototype*, *highslide.js*) labai pagyvina ir suteikia papildomo funkcionalumo interneto puslapiams. Naudokime duomenų bazines.

Jei nori, kad tave matytų, žinotų, šiandien jau turi būti internete ir naudotis jo teikiamomis galimybėmis. Didžioji dalis visuomenei aktualios informacijos pastaraisiais metais palaiapsniui perkeliama į pasaulinį interneto tinklą. Taigi interneto svarba auga. Muziejuose ryšių su visuomene ir informacijos sklaidos srityje dirbantys specialistai jau nebegali sakyti, kad informacijos apie muziejų sklaidą internete – antraeilis dalykas. Nemaža dalis žmonių apie tam tikrus produktus ar įstaigas, jų teikiamas paslaugas šiandien pirmą kartą sužino jau per internetą. Tokių žmonių skaičius visame pasaulyje kasmet sparčiai auga. Tai muziejams, norintiems, kad juos matytų, girdėtų, lankytų, labai aktualu.

Valstybinio Kernavės istorinio rezervato interneto svetainės www.kernave.org/ titulinio puslapio fragmentas